

Twitter, podcast, wiki, blog és társai

A szerző a web 2.0 alkalmazásokkal kapcsolatos új trendeket mutatja be, melyekre a könyvtáraknak is tekintettel kell lenniük új típusú szolgáltatásaik bevezetésekor. A web 2.0 lehetőségeit négy nagy csoportba osztja: információk, tájékoztatás, közösségi hálók és digitális teljes szövegek. Az „Információk” csoportból kiemeli és röviden jellemzi az RSS-t, a blogokat, a wikiket. Ezek már feltehetően jól ismertek. A csoportból talán a *podcast/videocast* nem teljesen közismert. A podcast/videocast valójában az RSS hangos megfelelője, használatával hanganyagok megjelenéséről küldhet a felhasználó magának értesítést. A Németországban megjelenő új könyvek hangos ismertetését például a *Deutschlandfunk Büchermarkt* podcastján át kérheti le az érdeklődő olvasó, de *Angela Merkel* is rendszeresen készített podcastokat.

Tájékoztatás

A „Tájékoztatás” csoportba sorolja be a szerző a „német internetkönyvtár”-at, a „DigiBib”-et és a „chat”-et. Mind a háromról érdemes pár szót szólni. A német internetkönyvtárnak (*Deutsche Internetbibliothek*, www.internetbibliothek.de) a LibInfo a magyar megfelelője kis eltérésekkel. 90 nyilvános és tudományos könyvtár ingyenes e-mail-tájékoztatást ad és 6000 linket számláló gyűjteményt gondoz. Majd minden kérdésre választ adnak a nap 24 órájában; a tudományterületek közül csak a jog és az orvostudomány van kizárva. A szolgáltatást bárki használhatja, könyvtárak is.

DigiBib – <http://metis.hbz-nrw.de>. Sok-sok német könyvtár katalógusának és adatbázisának a közös keresője. A példányinformációk mellett azt is megadja, hogy a megtalált mű helyi kölcsönzéssel, könyvtárközi kölcsönzéssel vagy online érhető el.

A chat Amerikában igen közkedvelt, ott „Ask a Librarian” a szolgáltatás neve. Németországban pénzügyi és személyzeti okok miatt nem valósítható meg egykönnyen a folyamatos chates segítség. A 24 órás elérhetőség Amerikában nem probléma,

hiszen mindig van éppen nyitva levő könyvtár a nagy országban a különböző időzónák miatt. A németeknél csak a munkaidő meghatározott részében van erre mód.

Közösségi hálók

A „Közösségi hálók” címszó alatt bemutatott YouTube, twitter, facebook, myspace és flickr Amerikából indult web 2.0 szolgáltatásokat is jól ismerik a magyar könyvtárosok. A YouTube-ra egy könyvtár felteheti magáról szóló videóját, a twitteren rövid üzeneteket küldözgethet követőinek, a facebookon át sok felhasználóját megszólíthatja. A myspace talán csak zenei könyvtárosoknak ajánlható. A flickrre képes albumok kerülhetnek fel. A képeken szereplő személyeknek azonban személyi jogok miatt a megjelenítéshez hozzá kell járulniuk.

Bookcrossing – www.bookcrossing.com, www.bookcrossers.de/bcd/home. A bookcrossing magyar megfelelője a könyvek elvesztése. Itt is arról van szó, hogy nyilvános helyeken otthagynak könyveket és bárki magával viheti őket, majd véleményét a könyvről az interneten közzéteheti. Azt is megadhatja, hogy a könyv éppen hol vár gazdára. Ilyen módon a könyvek különös vándorutakat tesznek meg és létrejön egy bookcrossing közösség. Könyvtárak is részt vesznek az akciókban.

LibraryThing – www.librarything.de. Az OPAC-ok tovább fejlesztése a web 2.0-s világban a LibraryThing. Ezt olyan könyvtárak is használhatják, amelyeknek nincs online katalógusuk vagy különböző projektekhez egyszerű és szemléletes válogatást kívánnak összeállítani.

Közösségi könyvjelzőzés és közös dokumentumkezelés – www.delicious.com, – docs.google.com. A könyvjelzőket a felhasználó nem a saját gépén helyezi el, hanem az interneten. Tárgyszavakat is tehet hozzá. Ezek a személyes gyűjtemények álta-

lában nyilvánosan láthatók, de a nyilvánosság le is tiltható. A felhasználók nemcsak könyvjelzőket tehetnek ki az internetre, de dokumentumaikat is készíthetik közösen a Google által adott kapacitással és tárhelyen. Ennek előnye, hogyha egy dokumentumon többen dolgoznak, nem kell foglalkozni szoftvertelepítéssel, aktualizálással.

Digitális teljes szövegek

Elektronikus folyóirat könyvtár (EZB) – <http://rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/>. 523 könyvtár együttműködése azzal a céllal, hogy használóikat egyszerű és kényelmes módon vezessék el az elektronikusan (is) megjelenő folyóiratokhoz. 45 ezer címük van, ebből majd' 6000 tisztán online folyóirat. 22 ezer szabadon is hozzáférhető.

A német Gutenberg projekt – <http://gutenberg.spiegel.de>. Német nyelvű teljes szövegek. A szerzők már 70 évvel ezelőtt elhunytak, tehát a szerzői védelem már nem érvényes rájuk. 2009 júniusában több mint 5000 könyvet, 20 000 költeményt, 1800 mesét, 1200 fabulát és 3500 mondát fogott át az állomány.

Zeno.org – www.zeno.org. A *zeno.org* saját bevallása szerint a legnagyobb német nyelvű teljes szövegeket tartalmazó könyvtár. A Gutenberg projekthez hasonlóan csak olyan szövegei vannak, amelyeknek szerzői joga már lejárt. Sokan a *zeno.org* szövegváltozatait tartják a Gutenberg projekttel szemben idézhetőnek, mert el vannak látva forrásokkal, oldalszámokkal és permalinkekkel.

Europeana – <http://www.europeana.eu>. Az Europeana 2010-ben több mint 10 millió digitális objektumhoz vezet majd el Európa könyvtáraiban, múzeumaiban, levéltáraiban.

Spiegel-archívum – SPIEGEL Wissen – <http://wissen.spiegel.de/wissen/start/home.html>. A Spiegel tudásportálján sok forrás kereshető párhuzamosan: a két legújabb szám kivételével az összes szám (700 000 cikk), a Wikipédia, különböző lexikonok, a *Manager Magazin*.

A digitális lehetőségek kínálata egyre nő. Bár mindegyik nem használható a könyvtárakban, de a trend felismerhető: változik a médiákhoz való viszony:

- A digitális médiák használatára készek az emberek és technikával is rendelkeznek hozzá.
- A könyvtáraknak szembe kell nézniük a műszaki fejlődéssel, hogy ne legyenek „porosodó könyvraktárak”.
- A könyvtárak azoknak is legyenek partnerei, akik még nem tudnak élni az új lehetőségekkel.
- Az új világban sok dolog még nehézséget jelent a kis könyvtáraknak, de egészen új lehetőségeik is nyílnak.
- Egy könyvtár se tudja majd a gyorsan változó lehetőségek mindegyikét kihasználni, de olvasóikkal ott is találkozniuk kell, ahol szívesen tartózkodnak az interneten.

/KUMMROW, Eckhard: Twitter, podcast, wiki, blog & co. = Bibliotheksforum Bayern, 2010. 4. sz. p. 14–19./

(Burmeister Erzsébet)